

ที่ ทช 0211.6/
5288

สำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กตม. 10300

10 มิถุนายน 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือป้องกันความคุณภาระนาดของโรคเมืองท้าวไปในสถานศึกษา

เรียน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเอกชน

สังฆ์สั่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ ทช 0437.2/1955 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2551

ด้วยกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค แจ้งว่ามีการระบาดของโรคเมืองท้าวไป ที่ประเทศไทย ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2551 จนถึงปัจจุบัน(ข้อมูล ณ เมษายน 2551) พนักงานไปเดินทางกลับประเทศไทย รวม 1,884 ราย และเดินทางกลับประเทศไทย 20 ราย โดยคาดการณ์ว่าการระบาดทั้งคงค้างค่านิ่งต่อไป และยังมีการระบาดของโรคในอิกกวายประเทศในทวีปเอเชีย จึงขอความร่วมมือจากสถานศึกษาใน การติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์การระบาดอย่างใกล้ชิด และดำเนินการตามแนวทางป้องกันควบคุม การระบาดของโรค เพื่อป้องกันความคุณภาระนาดของโรคโดยเร็ว รายละเอียดตามสังฆ์สั่งมาด้วย

ทั้งนี้ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้เผยแพร่รายละเอียด ข้อมูลโรคดังกล่าวผ่านทาง เว็บไซต์ของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ www.opec.go.th หากโรงเรียนสนใจข้อมูลการเฝ้าระวังและป้องกันโรคเพิ่มเติมโปรดติดต่อ โทรที่สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โทร. 0 2590 3158

จึงเรียนมาเพื่อทราบ ด้วยเห็นการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

๖๑

(นายสุรเวียง พฤกษ์เสนา)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กคุชงานโรงเรียนสามัญศึกษา

โทร. 0 2282 6841

โทรสาร 0 2282 6841

คำนำ-คำต้อน
โรคมือ เท้า ปาก

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

18 ตุลาคม 2550

1. โรคมือ เท้า ปาก (Hand, Foot and Mouth Disease) คือโรคอะไร

โรคมือ เท้า และปาก เป็นกลุ่มอาการหนึ่งของโรคติดเชื้อเอนแทกโนไวรัส อาการป่วยได้แก่ มีไข้ มีจุดหรือผื่นแดงอักเสบในปาก มักพบที่ลิ้น เหงือก และกระพุ้งแก้ม และเกิดผื่นแดง ซึ่งจะคล้ายเป็นตุ่มพองใสรอบๆ แดง (มักไม่คัน เวลากดจะเจ็บ) ที่บริเวณฝ่ามือ นิ้วมือ และฝ่าเท้า โรคนี้พบบ่อยในเด็กแรกและเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี พบร้อยละในเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี และน้อยมากในเด็กวัยรุ่น

2. โรคนี้พบที่ใดบ้าง

โรคนี้พบผู้ป่วยและการระบาดได้ทั่วโลก มีรายงานการระบาดครุณแรงที่มีสาเหตุจากเอนแทกโนไวรัส 71 ในหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น มาเลเซีย (พ.ศ. 2540) และไต้หวัน (พ.ศ. 2541) เป็นต้น

ในเขตกรุงโซล โรคเกิดแบบประปรายตลอดปี พบร้อยละในช่วงฤดูฝน ซึ่งอาจกาศเย็นและชื้น การระบาดมักเกิดขึ้นในศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล

3. โรคมือ เท้า ปาก (Hand, Foot and Mouth Disease) กับ โรคปากเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease) แตกต่างกันอย่างไร

โรคมือ เท้า ปาก นั้นเป็นโรคที่พบเฉพาะในคน และติดต่อจากคนต่อกัน ส่วนโรคปากเท้าเปื่อย เกิดจากไวรัสตัวอื่น เป็นโรคติดต่อที่เกิดกับสัตว์กีบ เช่น โค กระบือ แพะ แกะ สุกร เป็นต้น ทำให้สัตว์ป่วยมีอาการเป็นแผลที่ปากและกีบเท้า สัตว์ที่ป่วยมักไม่ตายหรือมีอัตราป่วยตายต่ำ ไม่จัดว่าเป็นโรคติดต่อถึงคน โดยในอดีตเคยพบผู้ป่วยเพียงไม่กี่ราย มีอาการเล็กน้อยและหายได้เองโดยไม่ต้องให้การรักษา

4. สาเหตุของโรคมือ เท้า ปากเกิดจากอะไร

สาเหตุเกิดจากการติดเชื้อไวรัสเอนแทกโนไวรัชนิต ที่พบบ่อย คือ เชื้อโคxsackie กี เอ 16 (coxsackie A16) และไวรัสอินจู ที่เป็นสาเหตุ ได้แก่ โคxsackie กี เอ type อินจู, โคxsackie กี มี (coxsackie B), เอ็คโควิรัส (echovirus) และเอนแทกโนไวรัส 71 (enterovirus 71 หรือ EV 71)

5. โรคมือ เท้า ติดต่อได้อ漾ไร

โรคมือ เท้า ปาก มักติดต่อโดยการได้รับเชื้อจากอุจจาระ ฟอยล์ของน้ำมูก น้ำลาย หรือน้ำในคุ้มพองหรือแผลของผู้ป่วยเข้าสู่ปาก การติดต่อทางน้ำหรืออาหารมีโอกาสเกิดได้น้อย การแพร่ติดต่อเกิดขึ้นค่อนข้างง่ายในช่วงสัปดาห์แรกของการป่วย และแม้อาการทุเลาลงแล้ว ก็ยังอาจแพร่เชื้อได้บ้าง เนื่องจากเชื้อจะถูกขับออกมากับอุจจาระได้นานถึง 6-8 สัปดาห์

6. ผู้ใหญ่สามารถติดโรคมือ เท้า ปาก จากเด็กได้หรือไม่

ผู้ใหญ่ในมักมีภูมิคุ้มกันทางเด็กต่อโรคนี้จากการได้รับเชื้อขณะเป็นเด็ก ซึ่งภูมิคุ้มกันทางนี้จะจำเพาะกับชนิดของไวรัสที่เคยได้รับเชื้อ หากได้รับเชื้อชนิดใหม่ที่ยังไม่มีภูมิคุ้มกันทาง ก็สามารถเป็นโรคได้อีก ล้วนใหญ่มากไม่แสดงอาการของโรคหรือมีอาการเล็กน้อย แต่สามารถแพร่เชื้อไปสู่เด็กหรือผู้อื่นได้

7. หญิงตั้งครรภ์ที่สัมผัสผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปากเสี่ยงติดโรคหรือไม่

ล้วนใหญ่หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับเชื้อจะไม่มีอาการหรือมีอาการเพียงเล็กน้อย แต่หากมีอาการป่วย ควรรีบปรึกษาแพทย์

ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลแสดงว่าการติดเชื้อมีผลต่อการแท้งบุตร ความพิการของเด็ก หรือเด็กเสียชีวิตในครรภ์ อย่างไรก็ตาม เด็กอาจได้รับเชื้อขณะคลอดหากมารดาป่วยในช่วงใกล้คลอด เด็กแรกเกิดที่ได้รับเชื้อส่วนใหญ่มีอาการเล็กน้อยไม่รุนแรง

การป้องกันทำได้โดยการปฏิบัติสุขอนามัยล้วนบุคคลที่ดี (อ่านรายละเอียดในหัวข้อ “จะป้องกันโรคได้อ漾ไร”) เพื่อช่วยลดความเสี่ยงต่อรับเชื้อในระหว่างตั้งครรภ์และระหว่างคลอด

8. หากติดเชื้อแล้วจะเริ่มแสดงอาการเมื่อใด

ล้วนใหญ่แสดงอาการป่วยภายใน 3 - 5 วันหลังได้รับเชื้อ โดยให้เป็นอาการแสดงเริ่มแรกของโรค

9. อาการของโรคเป็นอย่างไร

เริ่มด้วยไข้ (อาจเป็นไข้สูงในช่วง 1 - 2 วันแรก และลดลงเป็นไข้ต่ำ ๆ อีก 2 - 3 วัน) มีจุดหรือผื่นแดงอักเสบในปาก มักพบที่ลิ้น เหงือก และกระพุ้งแก้ม ทำให้เจ็บปากไม่ชอบทานอาหาร จะเกิดผื่นแดง ซึ่งจะกลายเป็นคุ้มพองใสรอบๆ แดง ที่บริเวณฝ่ามือ อีก นิ้วมือ ฝ่าเท้า และอาจพบที่อ่น เช่น กัน หัวเข่า ฯลฯ ผื่นนี้จะกลายเป็นคุ้มพองใสรอบๆ แดง (maculo-papular vesicles) มักไม่คัน แต่เวลากดจะเจ็บ ต่อมากจะแตกออกเป็นหลุมดินๆ (ulcer) อาการจะดีขึ้นและแพลงหายไปใน 7 – 10 วัน

ในเด็กแรกและเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี บางรายอาจมีอาการแทรกซ้อนรุนแรง เช่น เมื่อหูมีน้ำ หื้อกัด (aseptic meningitis) ต้านสมองอักเสบ (brain stem encephalitis) ตามมาด้วยปอดบวมน้ำ (pulmonary edema) กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ และระบบหัวใจและระบบไหลเวียนโลหิตล้มเหลว ทำให้เสียชีวิตได้

สัญญาณอันตรายได้แก่ ไข้สูงไม่ลดลง ซึม อาเจียนบ่อย หอบ และแขนขาอ่อนแรง เกิดภาวะอัมพาตคล้ายโอลิโอล

10. โรคบังที่เป็นกลุ่มเสี่ยงจะเป็นโรคเมือ เท้า ปาก ที่รุนแรง

โดยทั่วไปโรคเมือ เท้า เป็นโรคที่ไม่อันตราย ในประเทศไทยพบโรคนี้ได้น้อยแต่มีความรุนแรง ผู้ที่ได้รับเชื้อส่วนใหญ่มักไม่แสดงอาการของโรค ผู้ป่วยมักมีอาการปวดเล็กน้อย หายได้เองภายใน 7 - 10 วัน และแทบไม่มีผู้เสียชีวิตเลย แต่เด็กอ่อนและเด็กเล็กมีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยที่รุนแรงมากกว่าเด็กโต

11. วินิจฉัยโรคเมือ เท้า ปาก ได้อย่างไร

โดยทั่วไปแพทย์จะวินิจฉัยจากอายุ ประวัติ และอาการ โดยสังเกตลักษณะผื่นหรือดูมีผลต่าง ๆ ที่ปรากฏ รวมถึงวินิจฉัยแยกจากโรคที่มีอาการแพลงในปากอื่น ๆ เช่น โรคดิตเชื้อเริมในช่องปาก ฯลฯ สำหรับการส่งตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการมักไม่ช่วยในการวินิจฉัยโรคเบื้องต้น เพราะต้องใช้เวลานาน 2 - 4 สัปดาห์ เพื่อแยกและยืนยันเชื้อสาเหตุ จึงทำให้เฉพาะในรายที่มีอาการรุนแรง หรือมีข้อสงสัยการระบาดเท่านั้น

12. โรคที่รักษาได้หรือไม่

รักษาได้ตามอาการ โดยทั่วไปใช้การรักษาเพื่อบรรเทาอาการต่างๆ เช่น การใช้ยาลดไข้ ยาแก้ปวด ฯลฯ แต่ไม่มียาด้านไวรัสชนิดนี้โดยเฉพาะ โรคนี้หากผู้ป่วยรับประทานอาหารได้และพักผ่อนพอ ส่วนใหญ่อาการจะไม่รุนแรงและหายได้เองในช่วง 7-10 วัน แต่ผู้ดูแลเด็กควรดูแลเด็กป่วยอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะกับกลุ่มเด็กแรก เด็กเล็ก และผู้ที่มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง เพื่อสังเกตอาการแทรกซ้อนที่อาจรุนแรงถึงเสียชีวิต และสังผู้ป่วยเข้ารับการรักษาได้ทันท่วงที

13. จะป้องกันโรคเมือ เท้า ปาก ได้อย่างไร

โรคนี้ยังไม่มีวัคซีนป้องกัน แต่ป้องกันได้โดยการรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี เช่น การล้างมือด้วยน้ำและสบู่ เป็นประจำหลังการขับถ่ายหรือเปลี่ยนผ้าอ้อมเด็ก และก่อนการรับประทานอาหารหรือป้อนอาหารเด็ก รวมถึงการไม่คลุกคลีใกล้ชิด ใช้ภาชนะอาหาร หรือของใช้ร่วมกับผู้ป่วย ร่วมกับการรักษาความสะอาดทั่วไป การจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องครัวให้ถูกสุขลักษณะ

14. หากบุตรหลานมีอาการป่วย ควรทำอย่างไร

แยกเด็กป่วยเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อแพร่ไปยังเด็กคนอื่น ๆ ผู้ปกครองควรรับพาร์ทิปิปินแพทย์ และหยุดรักษาเด็กที่บ้านประมาณ 5 - 7 วัน หรือจนกว่าจะหายเป็นปกติ ระหว่างนี้ควรสังเกตอาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น แต่หากเด็กมีอาการแทรกซ้อน เช่น ไข้สูง ซึม อาเจียน หอบ เป็นต้น ต้องรับพากลับไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลทันที

ไม่ควรพาเด็กไปสถานที่แออัด เช่น สนามเด็กเล่น สร้างว่ายน้ำ ตลาด และห้างสรรพสินค้า ควรอยู่ในที่ที่มีระเบียบด้วยเทอกากต์ได้ตั้ง ให้ผู้ปิดจมูกปากเวลาไปจาม และระมัดระวังการไอจามรดกัน และผู้เลี้ยงดูเด็กต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้งหลังลั้งผัสหน้ามูก น้ำลาย หรืออุจจาระเด็กป่วย

15. หากมีเด็กป่วยจำนวนมากในโรงเรียน หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก ควรทำอย่างไร

มาตรการชั่วคราวที่เกิดโรคระบาดต้องเน้นการสักดิ้นการแพร่กระจายของเชื้อ ซึ่งอาจมีความจำเป็นจะต้องประกาศเขตติดโรคและปิดสถานที่ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็กอ่อน โรงเรียนเด็กเล็ก (อาจรวมถึงสรรว่ายน้ำ สถานที่แออัด ฯ) เพื่อหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับเด็กป่วย และเน้นการล้างมือบ่อยๆ รวมทั้งการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อในโรงพยาบาลและบ้านเรือนที่มีผู้ป่วย ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้จัดการสถานรับเลี้ยง ควรดำเนินการ ดังนี้

- แจ้งการระบาดไปที่หน่วยงานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ไปสอบสวนการระบาด ให้ความรู้ และคำแนะนำ
- เผยแพร่คำแนะนำ เรื่องโรคเมือ เท้า ปาก แก่ผู้ปกครองและเด็กนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยที่ช่วยป้องกันโรคดิตต่อ โดยเฉพาะการล้างมือและการรักษาสุขอนามัย ของสภาพแวดล้อม และควรแยกของใช้ไม่ใช่ปะปนกัน เช่น แก้วน้ำ ช้อนอาหาร ฯลฯ
- เฝ้าระวังโดยตรวจเด็กทุกคน หากพบคนใดที่มีอาการโรคเมือ เท้า ปาก ต้องรีบแยกออก และให้หยุดเรียน 7 -10 วัน หรือจนกว่าจะหายป่วย เพื่อป้องกันไม่ให้แพร่เชื้อไปยังเด็กคนอื่น ๆ
- ควรรับพยาเด็กป่วยไปพนแพทย์เพื่อรับการรักษาโดยเร็ว และดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด
- พิจารณาปิดห้องเรียนที่มีเด็กป่วยหรือปิดห้องโรงเรียนชั่วคราว (กรณีมีเด็กป่วยหลายห้อง หรือหลายชั้นเรียน) ประมาณ 5 - 7 วัน
- หากพบว่ามีการระบาดของโรคเมือ เท้า ปาก หรือ มีผู้ป่วยติดเชื้อเอนแทโรไวรัส 71 ในโรงเรียนหรือศูนย์เด็กเล็ก พิจารณาให้ปิดชั้นเรียนที่มีเด็กป่วยมากกว่า 2 ราย หากมีการป่วยกระจายในหลายชั้นเรียนแนะนำให้ปิดโรงเรียนเป็นเวลา 5 วัน พร้อมทำความสะอาด อุปกรณ์รับประทานอาหาร ของเล่นเด็ก ห้องน้ำ สรรว่ายน้ำ และให้มั่นใจว่าไม่มีระดับคลอรีนที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน
- ทำความสะอาดสถานที่เพื่อฆ่าเชื้อโรค บริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม สรรว่ายน้ำ ครัว โรงอาหาร บริเวณที่เล่นของเด็ก สนามเด็กเล่น โดยใช้สารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว (20 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 1 ลิตร) หรือน้ำยาทำความสะอาดที่ใช้ตามบ้านเรือน แล้วเช็ดล้างด้วยน้ำสะอาด
- ทำความสะอาดของเล่นเครื่องใช้ของเด็กด้วยการซักล้างแล้วผึ่งแดดให้แห้ง
- หยุดใช้เครื่องปรับอากาศ เปิดประตู หน้าต่าง ผ้าม่าน ให้แสงแดดส่องให้ทั่วถึง

16. จะทำลายเชื้อได้อย่างไร

- เชื้อนี้ถูกทำลายโดยแสงอุลดาราไวโอลีตในแสงแดด ในสภาพที่แห้ง เชื้อจะมีชีวิตอยู่ไม่นาน
- เชื้อนี้ถูกทำลายโดยการดับที่ 50-60 องศาเซลเซียส นาน 30 นาที
- เชื้อนี้ถูกทำลายได้ด้วยน้ำยาซักล้างทั่วไป, โซเดียมไฮPOCHLORITE (Sodium Hypochlorite) 1% หรือ กัลตาราลดีไฮด์ (Glutaraldehyde), ฟอร์มาลดีไฮด์ (Formaldehyde) 0.3% และ คลอรินผสมน้ำ 0.1 ppm (part per million) หากทำลายเชื้อในอุจจาระจะต้องใช้คลอรินที่เข้มข้นมากกว่านี้
- เชื้อนี้ถูกทำลายได้โดยวิธีทำให้ปราศจากเชื้อ (pasteurization), steam sterilization, Ethylene Oxide Sterilization (ETO) และ hydrogen peroxide gas plasma

17. คลอรินในสระว่ายน้ำม่าเชื้อโรคเมื่อเท่า ปาก ได้หรือไม่ เด็กมีโอกาสติดเชื้อโรคนี้จากสระว่ายน้ำได้ไหม

ความเข้มข้นของคลอรินในสระว่ายน้ำตามมาตรฐานต้องมีอย่างน้อย 1 มิลลิกรัมต่อลิตร (1 ppm (part per million)) ซึ่งมีปริมาณคลอรินเพียงพอที่จะทำลายเชื้อได้ แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรนำเด็กป่วยไปสระว่ายน้ำ และปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของสระว่ายน้ำอย่างเคร่งครัด

18. ความเสี่ยงต่อผู้ที่จะเดินทางไปยังประเทศเกิดโรคระบาดมีมากน้อยเพียงใด

ไม่มีข้อห้ามการเดินทางระหว่างประเทศ เด็กอายุต่ำกว่า 10 ปี เสี่ยงต่อการได้รับเชื้อ หากจำเป็นต้องเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีรายงานว่ากำลังเกิดโรคระบาด ผู้ปกครองเด็กควรดูแลอย่างใกล้ชิด รักษาสุขอนามัยที่ดี เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และหลังการขับถ่าย และไม่ควรพาเด็กไปสถานที่แออัด เช่น สนามเด็กเล่น สระว่ายน้ำ ตลาด และห้างสรรพสินค้า เป็นต้น และควรอยู่ในที่ที่มีระบบด้วยเทอากาศได้ดี

19. แจ้งการระบาด ได้ที่ใดบ้าง

- สำนักงาน疾控 กรมควบคุมโรค โทร. 0-2590-1882, 0-2590-1795
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่ง
- สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร โทร. 0-2245-8106

20. ติดตามข้อมูลเพิ่มเติม ขอเอกสารและคำแนะนำได้ที่ใดบ้าง

- เว็บไซต์กระทรวงสาธารณสุข www.moph.go.th
- เว็บไซต์สำนักโรคติดต่อทั่วไป <http://thaigcd.ddc.moph.go.th>
- เว็บไซต์สำนักงาน疾控 กรมควบคุมโรค <http://epid.moph.go.th>

- เว็บไซต์ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย
<http://www.thaipediatrics.org>
- ศูนย์ปฏิบัติการกรมควบคุมโรค โทร. 0-2590-3333
- สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ โทร. 0-2590-3194, 02-590-3167
- สำนักอนามัย กรุงเทพมหานครโทร. 0-2245-8106 และศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง :

- คู่มือโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค
- คู่มือโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- WHO Fact Sheet No 174, June 1998
- CDC Media Relations, Fact Sheet September 2006
- Singapore Government Media Release (4 & 5 October 2000)

แนวทางป้องกันควบคุมการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก ในศูนย์เด็กเล็ก สภานรับเลี้ยงเด็กและสถานศึกษา

สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค

7 พฤษภาคม 2551

1. ก่อนเปิดภาคเรียน

- 1.1 ทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ในห้องเรียน ห้องครัว ภาชนะใส่อาหาร รวมทั้งห้องน้ำ ห้องล้างมือ อาคารสถานที่ต่างๆ
- 1.2 จัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ของเด็ก แยกเป็นรายบุคคล ไม่ให้ใช้ปะปนกัน เช่น ผ้าเช็ดหน้า แก้วน้ำ ช้อนอาหาร เป็นต้น รวมทั้งพยาภยามจัดหาอุปกรณ์ให้นักเรียนได้ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ ก่อนรับประทานอาหารและหลังจากเข้าห้องล้างมือ
- 1.3 แนะนำครู เรื่องโรคมือ เท้า ปาก และอนามัยส่วนบุคคล และเตรียมการกรณีเกิดการระบาดในโรงเรียน

2. ช่วงเปิดภาคเรียน

- 2.1 เมยแพร์ ให้คำแนะนำ ความรู้เรื่องโรคมือ เท้า ปากแก่ผู้ปกครอง และนักเรียน
- 2.2 ควรดูแลรักษาสุขลักษณะของสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ให้สะอาด ดูแลสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม มีการกำลายเชื้อในอุจจาระ และการกำจัดสิ่งปฏิกูลอย่างถูกต้อง
- 2.3 ผู้ดูแลเด็กต้องรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี หมั่นล้างมือบ่อย ๆ และตัดเล็บให้สั้น ล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง ก่อนการปรุงอาหาร ภายหลังการขับถ่าย หรือสัมผัสเส้นทางน้ำมูก น้ำลาย หรืออุจจาระเด็ก
- 2.4 เฝ้าระวังโดยตรวจเด็กก่อนเข้าห้องเรียน ถ้ามีอาการป่วย มีไข้ หรือมีผื่นแดงฝ่ามือ ฝ่าเท้า ให้แยกเด็กป่วยอยู่ห้องพยาบาล ติดต่อให้ผู้ปกครองพา孩子ลับบ้านและไปพบแพทย์ โดยทั่วไปอาการโรคมือ เท้า ปาก จะไม่รุนแรงและสามารถหายเป็นปกติได้ภายใน 7-10 วัน แต่หากเด็กมีอาการแทรกซ้อน เช่น ไข้สูง คีม อาเจียน หอบ ต้องรีบนำเด็กกลับไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลทันที
- 2.5 กรณีมีเด็กป่วย ให้แจ้งรายงานโรคเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และขอรับคำแนะนำในการควบคุมโรค ทำความสะอาดห้องเรียน ของเด็กเล่น เครื่องนอน และ วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้อื่น ๆ ด้วยใช้น้ำยาทำความสะอาดทั่วไป รวมทั้งเปิดประตูหน้าต่าง ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก และดูแลให้สะอาดว่าไม่มีเศษอาหารหรือเศษกระดาษที่ไม่ถูกว่ามาตồn
- 2.6 หากมีเด็กป่วยจำนวนมาก ควรพิจารณาปิดห้องเรียนที่มีเด็กป่วย หรือปิดโรงเรียนระดับชั้นเด็ก

3. พฤติกรรมอนามัยที่ดี ช่วยในการป้องกันโรคติดต่อ รวมถึงโรคเมือ เท้า ปาก ได้แก่

- 3.1 ไม่ควรนำเด็กเล็กไปในที่ชุมชนสาธารณะที่มีคนอยู่เป็นจำนวนมาก ๆ เช่น สนามเด็กเล่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดนัด และสถานที่ที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา
- 3.2 ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ ก่อนและหลังบริโภคอาหาร หรือเตรียมอาหาร ก่อนรับประทานอาหาร และภายหลังการขับถ่าย ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่
- 3.3 ไม่ใช้ปากชະะหรือสิ่งของร่วมกัน เช่น จาน ชาม ช้อน แก้วน้ำ หรือหลอดดูดร่วมกัน และใช้ช้อนกลางในการตักอาหาร
- 3.4 ใช้ผ้าเช็ดหน้าปิดปากและจมูก เมื่อไอหรือจาม และล้างมือให้สะอาด หลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วย และระมัดระวังการไอจามรดกัน

4. การแจ้งการระบาด ขอเอกสาร และคำแนะนำได้ที่

4.1 กรุงเทพมหานคร ติดต่อที่

- ศูนย์บริการสาธารณสุขเขตในพื้นที่
- กองควบคุมโรค สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร โทร. 0-2245-8106, 0-2246-0358 และ 0-2354-1836
- สำนักงานเขตวิทยา โทร. 0-2590-1795
- สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ โทร. 0-2590-3167

4.2 ด่างจังหวัด ติดต่อได้ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่ง

4.3 ข้อมูลเพิ่มเติม

- ศูนย์ปฏิบัติการกรมควบคุมโรค โทร. 0-2590-3333
- เว็บไซต์กระทรวงสาธารณสุข www.moph.go.th
- เว็บไซต์สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ <http://beid.ddc.moph.go.th>
- เว็บไซต์สำนักงานเขตวิทยา กรมควบคุมโรค <http://epid.moph.go.th>
- เว็บไซต์ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย <http://www.thaipediatrics.org>
